

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2004

Citazzjoni Numru. 348/2001/1

Nażżareno *sive* Reno u martu Maria Dolores *sive* Doris **ĊIANTAR**

vs

Robert u Lorraine konjuġi **BORG**

Il-Qorti:

Dan huwa Degriet mogħti skond l-artikolu 173 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta fuq talba magħmula mill-avukat tal-atturi waqt is-smiġħ tat-3 ta' Lulju, 2002¹, biex il-Qorti tordna t-tneħħija mill-atti tal-kawża ta' kopja ta' kitba, liema kopja tonqos minn dak li trid il-liġi u għalhekk ma setgħetx titressaq;

Għal dik it-talba, l-imħarrkin laqgħu billi opponew it-talba għall-isfilż tad-dokument u qalu li, fiċ-ċirkostanzi, dik kienet l-aħjar prova li setgħet tingieb;

Illi l-liġi tirregola kif² u f'liema sura għandhom jitressqu l-provi dokumentali waqt is-smiġħ ta' kawża. Dawn ir-regoli jiddependu mill-għamla ta' dokument li jkun. Fil-każ preżenti, d-dokument li dwaru nqala' dan l-incident jikkonsisti f'kopja ta' kitba privata;

Illi ta' min jgħid li l-kopja tad-dokument li l-atturi jridu t-tneħħija tiegħu mill-atti tal-kawża³, hija replika ta' dokument (ukoll kopja fotostatika) li tressaq mill-imħarrkin flimkien man-Nota tal-Eċċezzjonijiet tagħhom⁴, u li tiegħu l-atturi (li kienu ilhom jafu bih sa minn April tal-2001) ma talbux it-tneħħija tiegħu sal-lum;

Illi l-atturi jişqu li t-talba tagħhom hija msejsa fuq tliet raġunijiet ewlenin: (a) l-ewwelnett, id-dokument sata' kien "manipulat" (jigifieri mbagħbas); (b) it-tieni nett għaliex iċ-ċirkostanzi jissuggerixxu li l-kitba ma

¹ Paġ. 60 tal-proċess

² Art. 627 sa 643 tal-Kap 12

³ Paġ. 47 tal-proċess

⁴ Paġ. 14 tal-proċess u xhieda ta' Dr. John V Mizzi 26.3.2002 f'paġġ. 52-3 tal-proċess

tagħmilx sens; u (ċ) t-tielet nett għaliex id-dokument in kwestjoni m'huwiex wieħed minn dawk li l-ligi tgħid li jistgħu jingiebu kopji awtentikati tagħhom bħala prova⁵;

Illi, l-Qorti tqis li t-tieni raġuni hija kwestjoni ta' apprezzament ta' fatti li ma jaqax taħt l-eżami tat-talba magħmula mill-atturi. Iż-żewġ raġunji jiet l-oħrajn jixirqilhom konsiderazzjoni;

Għar-rigward tal-ewwel raġuni, l-atturi jibzgu li l-fotokopja mressqa bħala dokument tista' tkun il-frott ta' tbaġbis li sata' sar u li bih il-firma ta' attur setgħet tqegħdet fuqu b'mezzi tekniċi li illum wieħed jista' jagħmel bla tbatija kbira. Jekk dan huwa minnu, lanqas iwassal għat-tneħħija tad-dokument mill-atti imma għal aċċertamenti peritali, jekk dan huwa l-każ. Ladarba d-dokumenti in kwestjoni m'huwiex wieħed minn dawk imsemmija fl-artikolu 627 tal-Kap 12, it-tressiq tiegħu fl-atti ta' kawża ma jfissirx tabilfors li dak li jingħad fih huwa prova fih innifsu;

Għar-rigward tat-tielet raġuni, l-Qorti tgħid li mal-ewwel daqqa t'għajn l-atturi jidher li qegħdin jgħidu sewwa. Huwa minnu li l-artikolu 636 li, jitkellem dwar kopji awtentiċi, jirreferi biss għal dokumenti li minnhom infushom huma atti pubbliċi jew dokumenti uffiċjali. Dwar kitbiet privati, jipprovdi l-artikolu 634. Madankollu, l-imsemmi artikolu 636 ma jgħid imkien li kopja awtentikata ta' kitba privata ma tistax tagħmel parti mill-atti ta' kawża, u bosta huma l-kawzi fejn dan isir u jithalla jsir;

Il-Qorti, f'dan il-waqt, mingħajr ma tagħmel l-ebda kument dwar is-siwi u l-kontenut tad-dokument in kwestjoni, tgħid biss li għalissa hija qegħda toqgħod fuq il-kelma tal-imħarrkin li l-imsemmi dokument huwa l-kopja waħdanija li kellhom f'idejhom, bħalma qegħda toqgħod fuq il-kelma tal-

⁵ Art. 634 u 636 tal-Kap 12

Kopja Informali ta' Sentenza

atturi li l-original ta' dak id-dokument (jekk tassew kien hemm) ma ġie qatt f'idejhom;

Fl-aħħar nett irid jingħad li huwa stabilit kull ġudikant huwa msejjaħ biex fid-dehen tiegħu jinsisti li kull parti tressaq l-aħjar prova li dik il-parti hija f'qagħda tressaq jew li jwarrab prova bħal dik jekk jidher li tista' tingieb prova aħjar. Huwa biss meta jkun hemm ċirkostanza speċjali li tista' tfisser għaliex ma tistax issir il-prova solita li l-ġudikant jista' jippermetti li titressaq prova oħra li tista' tissoddisfah⁶;

B'applikazzjoni ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti qegħda tiċċhad it-talba tal-atturi għat-tneħħija mill-atti tad-dokument imsemmi.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----

⁶ App. Ċiv. 16.4.1937 fil-kawża fl-ismijiet *Cassano et vs Pellegrini et* (Kollez. Vol: XXIX.i.944)